

# Soạn bài: Vội vàng (Xuân Diệu)

## Hướng dẫn Soạn bài: Vội vàng (Xuân Diệu)

**Câu 1:** Bài thơ có thể chia làm 3 đoạn:

- Đoạn 1 (13 câu đầu): tình yêu cuộc sống tràn thê tha thiết.
- Đoạn 2 (câu 14 - 29): bản khoăn trước giới hạn của cuộc đời.
- Đoạn 3 (đoạn còn lại): hối hả, cuồng nhiệt đến với cuộc sống.

**Câu 2:** Cảm nhận về thời gian của Xuân Diệu được nói đến trong 11 câu thơ (câu 14 - 24) mang ý vị triết lí nhân sinh sâu sắc. Cảm nhận về thời gian của thi nhân ở đây gắn liền với mùa xuân và tuổi trẻ của một con người yêu cuộc sống thiết tha, say đắm, nên mang nét riêng của Xuân Diệu rất rõ.

### a) Thời gian và mùa xuân

*Xuân đương tới, nghĩa là xuân đương qua,  
Xuân còn non, nghĩa là xuân đã già,*

Xuân Diệu viết bài thơ này khi mới ngoài hai mươi tuổi, nghĩa là còn rất trẻ. Người trai trẻ ấy nghĩ về mùa xuân như vậy, mới biết sức tàn phá của thời gian như thế nào, và thi nhân "sợ" thời gian trôi nhanh ra sao! Ở cái tuổi ấy, có lẽ ít người nghĩ thế, và nhất là viết như thế để giải bày lòng mình trong thơ. Hai câu trên là đối lập (đương tới / đương qua, còn non / sẽ già) để đi đến một kết luận khẳng định về sự đồng nhất giữa mùa xuân và tác giả (con người):

*Mà xuân hết, nghĩa là tôi cũng mất.*

Mùa xuân trôi đi thì cuộc đời con người cũng chấm hết. Cảm thức về sự tàn phá của thời gian thật mạnh và sâu, được nâng lên như một triết lí nhân sinh của Xuân Diệu. Một con người bình thường không thể nghĩ về thời gian, không gian "sợ" thời gian trôi nhanh đến mức như thế. Hẳn là trong ông có chứa chất bi kịch của nhà thơ lãng mạn trong thân phận một thi nhân mất nước lúc bấy giờ, hay chính vì ông quá yêu cuộc sống nồng nhiệt và say đắm mà "sợ" thời gian cướp mất mùa xuân của mình.

Cảm nhận về thời gian của Xuân Diệu ở đây, thực ra, suy cho cùng, cũng chính là hệ quả tất yếu phải có của lòng yêu đời, yêu cuộc sống

của ông.

## b) Thời gian và tuổi trẻ

Thời gian cướp đi mùa xuân cũng có nghĩa là cướp mất tuổi trẻ của nhà thơ. Đây chính là nỗi xót đau và lo lắng nhất của Xuân Diệu. Bởi chính ông là con người trân trọng tuổi trẻ nhất và lo sợ thời gian trôi nhanh thì tuổi trẻ sẽ không còn nữa. Điều đó được ông bộc lộ thật chân thành, tha thiết:

*Lòng tôi rộng, nhưng lượng trời cứ chật,  
Không cho dài thời trẻ của nhân gian,  
Nói làm chi rằng xuân vẫn tuần hoàn,  
Nếu tuổi trẻ chẳng hai lần thắm lại!*

Làm sao cuộc đời con người lại có hai lần "tuổi trẻ"? Và khi thời gian đã trôi nhanh thì liệu tuổi trẻ có còn? Như vậy, "xuân vẫn tuần hoàn" thì cuộc sống còn có ý nghĩa gì khi tuổi trẻ đã hết? Với Xuân Diệu, cái quý nhất của đời người là tuổi trẻ, tuổi trẻ là đẹp nhất, cuộc sống thời tuổi trẻ là hạnh phúc nhất, đáng sống nhất. Và điều ông lo sợ nhất là mất đi cái thời quý giá ấy của cuộc sống con người. Nếu không còn tuổi trẻ thì cuộc sống con người cũng chẳng còn ý nghĩa:

*Còn trời đất, nhưng chẳng còn tôi mãi,  
Nên bâng khuâng tôi tiếc cả đất trời;  
Mùi tháng năm đều rớm vị chia phôi,  
Khắp sông núi vẫn than thầm tiễn biệt ...*

Qua cảm nhận về thời gian - cũng là qua nỗi băn khoăn của Xuân Diệu trước cuộc đời, ta thấy hiện lên cái đẹp nhất, hấp dẫn nhất trên cõi đời mà nhà thơ khao khát. Đó là tình yêu mùa xuân, yêu tuổi trẻ, yêu cuộc đời tha thiết như muốn sống mãi trong tuổi trẻ, trong mùa xuân của cuộc đời.

**Câu 3:** Chính vì yêu tha thiết cuộc sống đời thường quanh mình, Xuân Diệu đã phát hiện ra trong cuộc sống đó những nét đẹp thật tinh tế, đáng yêu, giàu chất thơ như đã phân tích trên đây.

- Xuân Diệu yêu tuổi trẻ và biết quý tuổi trẻ của mình bởi đây là khoảng thời gian đẹp và đáng sống nhất, có nhiều hạnh phúc nhất của cuộc đời một con người (xem phân tích câu 2).

- Xuân Diệu quan niệm hạnh phúc không ở đâu xa (hoặc ở một cõi khác) mà đó chính là hạnh phúc ở quanh ta, là sự sống quen thuộc của trần thế. Hạnh phúc khi được cảm nhận một bức tranh thiên

nhiên đẹp của hoa lá đồng nội, của ong bướm, chim chóc; được sống trong một "*Tháng giêng ngon như một cặp môi gần*"... Vì vậy, phải biết giữ lấy hạnh phúc, giữ lại những vẻ đẹp của cuộc sống cho mình bằng những ý tưởng thật táo bạo:

*Tôi muốn tắt nắng đi  
Cho màu đừng nhạt, mát;  
Tôi muốn buộc gió lại  
Cho hương đừng bay đi.*

Và chính vì thế, nhà thơ đã có một cách sống *vội vàng* để tận hưởng hạnh phúc của tuổi trẻ, của mùa xuân như nhan đề bài thơ mà ông đã bày tỏ nỗi lòng.

**Câu 4:** Đoạn cuối bài thơ:

*Ta muốn ôm  
Cả sự sống mới bắt đầu mơn mơn*

...

*Hỡi Xuân Hồng, ta muốn cắn vào ngươi!*

Xuân Diệu tả cảnh sắc mùa xuân về với thời non tươi của nó để tận hưởng. Hàng loạt hình ảnh tiếp tục làm nổi bật vẻ quyến rũ của sự sống đầy sắc hương nhưng không phải để tả mà chủ yếu để diễn đạt sự cuồng nhiệt, *vội vàng* tận hưởng của tác giả.

- Hàng loạt động từ tăng dần mức độ sự vồ vập, đắm say: ôm, riết, say, thâu, chénh choáng, đã đầy, no nê, cắn.

- Thủ pháp điệp được sử dụng đa dạng: điệp cú pháp; điệp từ, ngữ; điệp cảm xúc theo lối tăng tiến (*Ta muốn ôm, Ta muốn riết ... Ta muốn cắn*), trạng thái tăng tiến (*cho chénh choáng, cho đã đầy, cho no nê ...*).

=> Nét độc đáo về nghệ thuật của đoạn thơ đó là những làn sóng ngôn từ đan xen, cộng hưởng theo chiều tăng tiến đã diễn tả rất thành công khao khát mãnh liệt của tác giả.

## II. Luyện tập

- Câu nói của Vũ Ngọc Phan là một nhận định chung, mang tính khái quát về Xuân Diệu và thơ Xuân Diệu. Nhận định đó có hai ý:

+ Thơ Xuân Diệu có hai nguồn cảm hứng mới: yêu đương và tuổi xuân.

+ Dù lúc vui hay lúc buồn, Xuân Diệu cũng ru thanh niên bằng giọng yêu đời thắm thía.

- Cần vận dụng câu nói đó vào trường hợp bài thơ *Vội vàng* của ông, có nghĩa là phân tích bài thơ để làm sáng tỏ nhận định của Vũ Ngọc

Phan. Cách vận dụng như sau:

+ Trong bài Vội vàng, ý "yêu đương" chưa rõ, cần khai thác cảm hứng "tuổi xuân" (tức tuổi trẻ) để làm bài.

+ Chứng minh rằng, với cảm hứng "tuổi xuân" lúc nào Xuân Diệu cũng là thanh niên với giọng yêu đời thắm thiết. Cụ thể là:

- Lúc vui: đoạn 1 và đoạn 3 đều ru thanh niên bằng giọng yêu đời thắm thiết (chứng minh qua bức tranh thiên nhiên và bức tranh cuộc sống con người; qua sự cuồng nhiệt, hối hả, vội vàng của nhà thơ đến với cuộc sống để "ôm" cuộc sống ấy vào lòng mà tận hưởng).

Lúc buồn: đoạn 2: Ngay cả khi lo sợ thời gian trôi nhanh cướp mất tuổi xuân của mình, nhà thơ vẫn khoan lo lắng, nhưng trong cái băn khoăn đó vẫn bộc lộ niềm yêu đời, yêu cuộc sống của mình bằng những câu thơ tha thiết với tuổi trẻ và mùa xuân như muốn níu kéo tuổi xuân ở mãi với mình.